Balassa-Gyarmat, 1895. április 28. 17. szám XXIII. évfolyam.

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési árt
Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyedévre 1 frt 25 kr
Egyes szám ára: 10 krajczár.
Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamátiók és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
A lap szellemi részére s a Nyilt-térre vonatkozó minden közlemény a szerkesztőhöz küldendők

Hirdetések
Árszabály szerint számittatnak. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
Bélyeg minden egyes beigtatásnál külön 30 kr.
Nyilttér petit sora: 20 kr.

B.-Gyarmat, április 25.

A sorozás vármegyénkben be van fejezve. Ifjúságunk színét, javát, virágát kiadtuk s ezáltal véradónkat ez évben is pontosan leróvtuk a Monarchia nagy hatalmi állásának biztositására és Magyarország megvédelmezésére.

A sorozás eredménye, mint a hivatalos adatokból értesültünk, ez idén eléggé kedvező volt, különösen a b.-gyarmati járásban, hol az anyag majdnem 50%-tólija bevált.

Ez a szép eredmény eszünkbe juttatja őseinket, akik elbirták a csatabárdot, a kik szembe néztek a legnagyobb fáradalmakkal, de az életben is megállták helyöket. Ez annál kecsegtetőbb a jövőre nézve is, mert általános volt a panasz, hogy népünk satnyul, úgy, hogy ez a jelenség méltán gondolkozóba ejthette mindazokat, akik ennek nagy horderejét fel tudják fogni.

Hogy az elsatnyulásnak jövőre nézve gát vettessék, nem lesz czélszerűtlen megfigyelni azon okokat, melyek azt előidézik. Az elsatnyulásnak szerintünk a legfőbb oka a helytelen és eredményében káros gyermeknevelés. Az a gyermek, a ki szobai fogságra van kárhoztatva, szabad levegőt nem szivhat, elsenevészül. Gyakori eset, hogy a jobbmódú szülők — a gyermekszobák fülledt levegőjében, az edző mozgástól elzárva nevelik gyermekeiket, alig cseperedtnek fel, már tanitják, vagy tanittatják odahaza, onnan az elemi iskolába küldik, majd felsőbb tanintézetbe, úgy, hogy a test szabad fejlődésére elegendő idő nincs. Az ember csak sajnálni tudja azt a halvány, vézna apróságot, mely könyvek terhe alatt görnyedve halad az iskolába, hogy ott töltse a nappalnak legnagyobb idejét. Ma minden ember urat, tudományos embert akar nevelni s azt szeretné, ha gyermeke a világ összes tudományát elsajátitaná Minek olyan gyermekeket a tudományos pályára kényszeriteni, a kiknél a tehetségnek még csak simptómái sincsenek meg?

A másik oka az elsatnyulásnak az ifjúság feletti csekély felügyelet, a miért szintén a szülők okozhatók. A mai ifjúság kedvteléseknek él, éjszakázik, mulat s a nyilvános helyek mérgezett levegőjét szivja magába. Az ilyen fiatal ember nem lesz alkalmas a katonai szolgálatra, és ha besorozzák, összeroskad és elpusztul a katonaszolgálat alatt.

Még sajnálatra méltóbb jelenségeket látunk a köznépnél. A szegény néposztály fiai annyira felügyelet nélkül neveltetnek, hogy a legnagyobb részüket elpusztitja a gondozatlanság. A nép között uralgó számtalan ragály, bénárá, nyomorékká teszi a nép fiait. A vármegyék szigorú szabályrendeletekben gondoskodnak arról, hogy a csikók 3 éves korukig be ne fogassanak; de arról, hogy a nép fiai fejletlen korukban terhes munkára szülőik vagy gyámjaik által szorithatók ne legyenek, arra nézve egy vármegye sem alkotott szabályrendeletet; már pedig a terhes munka okvetetlenül eltörpiti a fejletlen gyermeket. — A serdülő legénykék korcsmáznak, dohányoznak, éjjeleznek. Szóval: sem a müvelt osztály, tisztelet a gyér kivételnek, sem a köznép általában nem úgy neveli gyermekeit, hogy katonai szolgálatra alkalmasak legyenek és megbirják a terhes élet küzdelmeit.

A magyar nemzetnek jó katonákra, munkabiró polgárokra van szüksége. Az okos szülőknek úgy kell a gyermeknevelést intózni, hogy gyermekeik, ha felnövekedtek, elbirják a tollat, kardot és ekeszarvat. A gyermekneveléshez a törvénynek van ugyan szava; de az nem ér fel az okos szülők intézkedéseivel, óvatosságával és szigorú felügyeletével, amiket a gyermeknevelésnél kifejteni kell. Meg kell adni a gyermekeknek azt, amit tőlök a természet megkövetel, t. i. a testi fejlődést s szigoruan fel kell ügyelni az ifjúságra, hogy ez meggondolatlan kedvteléseivel ne oltsa be magába a betegség és elpusztulás csiráit.

Ezek őszinte szavaink és tanácsaink a szülőkhöz s akkor remélhető, hogy az az eléggé kedvező sorozási eredmény, mely most itt-ott mutatkozott, a jövőben is többször ismétlődni fog.

A nógrádi járás székhelykérdése.

Tekintetes szerkesztő úr!

Midőn már eleve is köszönetet mondok becses lapja tér-adományozásáért, melyben a nógrádi járást érdekló czikkeknek helyet adni szives volt; azt hiszem, most utoljára jelenik meg e tárgyú közlemény, mely végbefejezése a tollharcznak.

Végre valahára leerkezett a nagymélt. m. kir. igazságügyminiszter úrnak leirata, mely szerint a rétsági kir. járásbiróság székhelyéül Rétság község állapittatott meg. Tehát a rétsági kir. járásbiróság Tereskéről a járás összérdekeihez képest Rétságra vitetik.

Általános azon meggyözödésünk, hogy e járás főszolgabirája, mint a székhelykérdés eldöntésénél befolyást és a járás összes érdekeltségének közohajtása kivitelénél buzgalmat kifejtő hatóság odairányitja működését, hogy a kivitelnek a kivánságokhoz képest való érvényesitésénél a szükséges intézkedéseket megteendi.

Reményünk van továbbá: Rétság község előljáróságának életrevalóságában, hogy a már eleve megállapitott feltételek szigorú végrehajtásánál minden eszközt és módot felhasználva, az igének testté válását érvényesitendi.

Bizunk végül a lakosság jól felfogott érdekének helytási képességében, hogy nem riadva vissza a költségektől, melyek csak eleve való befektetésből állanak a község s igy egyesek jólétét és vagyonosodását is előmozditani van hivatva, mindent elkövet, hogy a biróság személyzet kényelmét, illetve panaszra legkevésbbé szolgáltató okokat elhárítva, tartja kivitele czéljául.

Adja az ég, hogy bizalmunk mind a három factornál a közóhaj szerint teljesüljön.

Ω

A „Nógrádi Lapok" irányáról e becses lapok húsvéti száma egy közleményt tesz közé, melyben „Egy régi előfizető" megbotránkozását fejezi ki a felett, hogy a „Nógrádi Lapok és Honti Hiradó"-ban a „Hazánk" czimü „ultramontán jellegü" napilap kidicsértetik.

Szabadjon mindenekelőtt megjegyeznem, hogy a „Hazánk" czimü napilapot nem lehet ultramontánnak nevezni. Nem üldözi ugyan jelzett lap a katholicizmust, de hoz gyakran oly közleményeket, melyek a katholikus egyház elveivel ellenkeznek. Méltóztassék tehát „régi előfizető" úr a „Hazánk" napilapot ellenzékinek nevezni, de ne ultramontánnak.

Ultramontán egyértelmü a katholikus nevezettel. A ki nem ultramontán, a ki az egyház hegymögötti fejétől elszakad, az megszünt katholikus lenni.

Szépen vagyunk a szabadelvü Magyarországon, a szt. István birodalmában, ha egy napilap hirdetése, — azért, mert az állitólagosan kath. jellegü, — megbotránkozást szül! Intoleratiával „előfizetőinket szaporitani nem fogjuk."

A „régi előfizető" úr iszonyú nagy bajnak tekinti, hogy a „Nógrádi Lapok"-ban a többi közt, elvélve a „Hazánk" is hirdettetik. Helyesen jegyzi meg a t. szerkesztő úr, hogy az olvasó izlésétől függ, előfizessen-e a kidicsért lapra, vagy mosolyozjon az annoncokra. Hát igen, minden lapban van valami épületes és tanulni való, de van azokban mosolyogni való is. Igy, szánakozással mosolyognak az ultramontánok is a „Nemzet" és „Pesti Hirlap" a „Sötétség bárenczei" és egyéb czimü czikkein és nem fizetnek elő e lapokra.

Végül kérem az igen tisztelt „régi előfizető" urat, ne méltóztassék oly elkeseredett ellensége lenni az ultramontánoknak. Hiszen ultramontánnak van keresztelve a „régi előfizető" úr is, ultramontánok közt él és ultramontánok közt, ugy hiszem, fog majd pihenni is.

Igazán mondja Tacitus: Rara temporum felicitas, ubi sentire quae velis, et quae sentias, dicere licet.*)

Srenker Andor, b.-berinkei plébános.

B.-Gyarmat és az aszód—b.-gyarmat—losonczi vasut.

Nagyon röviden és csak a legszükségesebbeket kivánom irni e tárgy[illegible] nehogy az olvasó figyelme eltereltessék a kérdés lényegétől.

Több oldalról s e lapok előző számában is találkozunk azon felfogással, hogy B.-Gyarmat képviselőtestülete az aszód—b.-gyarmat—losonczi vasut létesitése ellen lépett volna fel legujabban. Erre azt feleljük (más, talán megfelelőbb szavat használni nem akarván), hogy ez óriási — tévedés. Úgy áll a dolog, hogy mi b.-gyarmatiak nem avégett kivántunk és kivánunk actiózni, hogy a vasut érdekeltsége és az alakulandó részvény-társulat veszitsen el 45,000 frt fedezetet a B.-Gyarmat által aláirt 90,000 frt fedezetből, de igenis actióztunk és actiózni kivánnuk a czélra és oly irányban, hogy miután az aláirt 90,000 frt viselését városunk el nem birja, e 90,000 frtnak felét, 45,000 frtot vegye át az állam vállainkról a saját terhére és a saját vállaira s tegye ezt magasabb állami szempontokból egy szegény város jövőjének megmentéseül és főképen azért, mert ő (az állam) roppant előnyöket fog húzni ebből az uj vasutvonalból, felmentvén őt ezen uj vicinális vonat annak szükségétől, hogy Aszódtól—Fülekig vagy Losonczig egy második vágányra bővitse ki a saját budapest—ruttkai vonalát.**)

Aki érteni akar, tehát értse meg B.-Gyarmat álláspontját, mely hogy igy van, hivatkozom magára a magas kormányhoz felterjesztett előterjesztés kérelmére.

B.-Gyarmat városa az általa aláirt 90,000 frt fedezetből, erejéhez mérten a felét ma is egész készséggel kivánja viselni, s ami a másik felét illeti, erészben sem tett ő oly lépéseket és korintsem felebbezett oly irányban, hogy e 45,000 frt törültessék, és hogy a vasut érdekeltsége 45,000 frt erejéig fedezet nélkül maradjon, de sőt e tekintetben az érdekeltség részére maga helyett jobb fizetőt és aláirásánál jobb fedezetet kiván előállitani az állam személyében. S ha e törekvése nem sikerül, az magában értetődik, hogy az egész 90,000 frtot kell viselnie, miután a Losonczczal való székhelykérdésnek lázas állapotában aláirt e túlmagas somma irányában már régen jogerőre emelkedett.

Csak azt nem lehet érteni, hogy ily, nem a vasut létesitése ellen irányozott, és csupán városunkat és az államot érdeklő lépéseket miként lehet oly vehementióval ellenezni egy némely oldalról. Vagy talán B.-Gyarmat

---

* Hogy mért közölte a kiadóhivatal a „Hazánk" és „Egyetértés" czimü lapok annoncait, arra nemcsak a szerkesztőség, de a kiadóhivatal is lapunk multi számában megfelelt. Hogy azonban miért adunk lapunkban helyet ezen erős ultramontán irü czikknek, arra nézve magyarázattal tartozunk. Először is azért, mert oly kiváló és tiszteletremlto férfitól származnak a fenti sorok, kinek bármily irányú megnyilatkozása érdekességet kelt; másodszor, mert oly témát állit fel a katholicizmus és ultramontánizmus egymáskötti viszonyáról és összefüggéséről, melyet még eddig nem hangoztatott talán senki sem. Meg vagyunk győződve, hogy a t. plébános úr ama elve, hogy: *az ultramontán egyértelmü a katholikus nevezettel*, — a plébános urnak petritikált papi hitbuzgóságából származik s lehet, hogy papirásai közöttt is ez az elv ma diadalt ül. Mint liberális emberek, minden elvet tiszteletben tartunk; de engedje meg a t. plébános ur, hogy ezt a merész tételt kifogásoljuk s kimondjuk azt, hogy Magyarország története és alkotmánya ezt a tételt határozottan visszautasitja. Mert Magyarország szabadelvü katholikus hivei soha sem azonositották magukat az ultramontánizmussal, sőt hatalmas állást foglaltak el minden oly áramlat ellen, melyek Magyarországot függő helyzetbe akarták hozni a hegymögötti hierarchikus törekvésektől. Az ultramontán befolyás sok viszonyunkat hagyott Magyarország történetében, ugy, hogy a hazafias katholikus papság is sokszor felhagyott vele. Tagadjuk tehát, hogy az ultramontán nálunk egyértelmü a katholikus nevezettel, ne tessék ezt hinni, ne különösen Nógrádvármegyéről, hol a szabadelvüség zászlaját soha semmiféle ultramontán szellő nem érintette. Szerk.

**) Kérdjük, lehet-e ily kedvezményeket az általunk feléttt perhorreskált felebbezéssel elérni a nem jobb és czélszerübb lett volna az a mód, mely felé immár Balás ur is hajlani kezd, amit higgadt megfontolás után a kérvényező párt hozott javaslatba. Szerk.

Tavaszi bükköny, arankamentes lóhere s luczerna jutányos árban kapható:
FELEDI IGNÁCZNÁL BALASSA-GYARMATON,
AZ „ADRIAI BIZTOSITÓ TÁRSULAT" FŐÜGYNÖKSÉGÉNÉL.

Munkaországban feksznik, hogy magyar embernek kedve telik abban, ha e város az erején tul elvállalt terhei alatt összeroskad?!

Lalás József,
a b.-gyarmati képviselötestület egyik tagja.

Válasz Veres Ernő urnak, az aszód—b.-gyarmat—losonczi vasut tárgyában.

Balassa-Gyarmat, április 25.

Tisztelt Barátom uram!

A „Nógrádi Lapok és Honti Hiradó" ápr. hó 21-iki számában nyilt levelet volt szerencsém Tőled olvashatni, melyben az én csekélységemet három-négyszer is apostrofálod; illő tehát, sőt kötelességem, hogy válaszoljak.

Afelett csoppet nem csodálkozom, hogy Te ép ugy mint számos más érdekelt vidéki férfiu Balassa-Gyarmat város képviselőtestületének „actióját", helyesebben: felebbezési és előterjesztési kérvényezését ugy fogod fel, mint hahogy az a kérdéses vasut létesitését epedve váró vasut, menti vidék érdekei ellen volna intézve; hát hiszen csakugyan ily szinben iparkodtak azt némelyek, heteken át — szóban és irásban — feltüntetni, és igy nem csoda, ha azok, kik magával a tárgygyal közelebbről nem ismerősek, hajlandók hitelt adni *e merőben téves feltogásnak.*

Én azonban biztosithatlak, hogy sem a város képviselőtestületének, sem nékem soha és legtávolabbról sem volt, de nem is lehetett ily törekvésünk. Hiszen kivétel nélkül minden mérvadó tényezője a közéletnek, minden haladni vágyó egyén nálunk is szükségesnek tartja a kérdéses vasutvonal *mielőbbi* kiépittetését.

S ha B.-Gyarmat képviselőtestületének 1890. évi április 10-én nyilatkozó tagjai feltételezték vagy feltételezhették volna azt, hogy e vasut, melyre mindenféle kecsegtető perspektiva s felsőbb helyi ajánlatok folytán a 90 ezer forint törzsrészvény aláirását egyhangulag magszavazta, — még 5 év mulva is csak a papiroson marad, — bizonyára már egymagában e körülmény elég leendett arra, hogy minden vasuti láz daczára a 90 ezer forintnak talán csak ötödrészét sem szavazták volna meg, nem irták volna alá.

Biztosithatlak továbbá, hogy B.-Gyarmat közbevetett felebbezése és előterjesztése legkevésbé sem lehet gát abban, hogy a kérdéses vasut, ha már, mint hiszszük, az engedményesek komolyan és *sürgősen* ki akarják azt épiteni, ki ne épülhessen. Az ily mumus se Tégedet, se másokat ne idegenitsen el a mi jobb sorsra méltó városunktól.

Azt irod, kedves Barátom, hogy *„Balassa-Gyarmat városának igen is nagy szüksége van vidéke vezető férfiainak, helyesebben: megyebizottsági tagjainak jóindulatára és támogatására, mert hiszen jól tudjuk és hiába lepleznők, hogy megyénkben minden fontosabb kérdésnél két érlek-kör alakul: „Losoncz és Balassa-Gyarmat jelszók alatt."*

Hát ebben legnagyobb részt igazad van. De viszont, **ha az *érdekközösséget*** és azt a kedvező helyzetet elgondolod, miszerint a Balassa-Gyarmaton lakó több mint ötven megyebizottsági tagnak legalább is két-harmada minden kérdésben kész akkép szavazni a vármegye fényes termében, miként azt esetleg a képviselőtestület a község szerény tanácsházán elhatározza: akkor viszont talán Te is be fogod ismerni, hogy nemcsak nekünk b.-gyarmatiaknak van szükségünk a vidék jóindulatára, de a vidékeknek is a mi jóindulatunkra.

És lásd, kedves Barátom, *s ezt fájó szivvel irom ide,* midőn a millennáris alkotások alkalmából arról volt szó, hogy a vármegye tegye a nemzet-alkotó nagy érfordulót emlékezetessé az által is, hogy székhelyén, egy tisztességes alapitvány által létrejöuni segitse a b.-gyarmati fögymnáziumot, melyre e székhelyi városnak mindenekfölött és mindenekelőtt szüksége van, mely azonban majdnem annyira szükséges a vidék szempontjából, sőt okvetlenül szükséges és üdvös volna a vármegye legtöbb fia részére is, (mert hiszen, aki itt keresi existentiáját, az kell, hogy ide gravitáljon!) mondom tehát, hogy midőn a megyei segélyről volt szó, akkor korán sem a losonczi, szavazták le Balassa-Gyarmat vitális érdekeit, de városunk közel vidékének igen tisztelt megyebizottsági tagjai hagytak bennünket — nem kis ámulatunkra — cserben.

Pedig akkor még szó sem volt arról, hogy Balassa-Gyarmat város képviselőtestülete felebbezni fog a törvényhatóság 1895. évi február 8-ik napján hozott 3. számú határozata ellen, s a felebbezés alkalmát egyszersmind megragadja a czélra, hogy magas kormányunk jóakaró segitségét kérje ki, az állam-bőlcseség (raison d'état) czimén a 90 ezer forint súlyos teher könnyitése végett.

Balassa-Gyarmat tehát akkor méltán ugy volt nagy tehervállalása folytán a közeli és érdekelt vidék által tekinthető, mint a mely város erejét csaknem a végsőig megfeszitve kész a vidéki érdekeltség ügyének előmozditására, — és mégis midőn a viszonzásra került a sor, indokolatlanul cserben hagyatott! Tisztelet a szécsényiek- és még néhány kivételnek.

Én azonban, ki föltétlenül bizom minden igaz, jó és szép ügy diadalában, kétségbe most sem esem; de bizom abban, hogy a vidék — ha egyszer már fütyülni fog az aszód—b.-gyarmat—losonczi vasut, higgadtabban fogja megitélni B.-Gyarmat képviselőtestülete nagy többségének — *senki más kedvéért,* csakis tisztán a város jól felfogott érdekében hozott határozatait, — és látva a mi igyekezetünket, segiteni fog a diecsőségesen uralkodó királyunk Ő Felsége által elvileg már szentesitett fögymnáziumunk létrehozásában.

Végül még egyet.

Hizelgő ugyan reám nézve, hogy ugy állitod oda a dolgot, mintha Balassa-Gyarmat actiójának előidézője egyedül, — vagy talán csak főkép én, a biró, volnék. Ily hangokat, hogy ne moudjam: ily czélzatos insinuátiót már volt alkalmam B.-Gyarmaton is az ellenzék némely tagjától hallani. De hát e föltevés nem áll.

Ellenkezőleg, — s ennek őszinte beismerése talán devalválni fogja az én különben is csekély érdememet, — én mint mindenben, ugy e kérdésben is a transactió, a békés megegyezés, a kiegyenlitést óhajtottam nemcsak, de — mint arra, ha kell, élő, classicus bizonyitékokkal is szolgálhatok, az ügy ily eldöntése érdekében többször fel is szólaltam, ugy az előljárósági üléseken, mint egyéb helyütt is, hol a tárgy szóvá tétetett.

Hogy ez őszinte törekvésem nem sikerült, annak nem kizárólagos oka az, mit ugy szoktunk kifejezni: *„Vox populi vox dei,"* — hanem talán azoknak az uraknak is a furcsa telliepése, kik a felebbezést ellenezték!

Hogy én aztán, mint községi biró a község határozatai előtt, (hacsak lemondani nem akarok,) meghajolni s azokat végrehajtani tartozom, azt Te, mint ezelőtt szintén községi biró is, bizonyára concedálod.

Ki egyébként vagyok

régi igaz tisztelőd:

Reményi Károly.

„Kipi."

Jót mernék állani, hogy a jelen sorok homlokát diszitő két rövid hegyes szótagból álló czimnek az értelme szives olvasóim kileneztizedrésze előtt mint egyenlő könnyen meg nem fejthető talány fog feltünni, s nem egy, ekképen megakadt »bel-esprink« valahol China és Japán térein fogja a jelzett czim jelentésének forrását keresni, holott csak itt nálunk a küszöbön kell kilépni, s a szó értelme még a legkisebb gyerek által is azonnal magyarazatot nyerhet, minthogy a szóban forgó hang Szvatopluk ivadékainak nyelvén semmi egyebet nem jelent, mint a magyarban ezt: ‚kiforr vagy kifut' — t. i. a fazékból vagy csuporból sat.

Es ezen csekély szócska nekemalkalmat ád egy közel félszáz év előtti mulatságos episod elbeszélésére, melyhez ezenkivül hazánk egyik legnevezetesebb néhai főpapjának, a nagynevü Ipolyi Arnoldnak, hamvaiban is kegyeletet ébresztő emléke füzödik.

A kis incidensnek rövid summája abban foglalható össze, hogy: midőn a hontmegyei, itt egykor oly népszerü és előkelő *Stummer*-család, a sors változatos szeszélyei folytán, teljes anyagi bajtörést szenvedett, s a családfő is, az oly kiválóan intelligens és rokonszenves Stummer Ferencz, Hontvarmegye egykori főszolgabirája, majd a gróf Pálffy-féle bajmóczi uradalom főintézője, rövid betegség után, férfikorának még csak delén váratlanul elhalalozott, — a megszomorodott és több kiskoru gyermekkel minden segély nélkül maradt özvegynek a Gondviscles a papi pályára lépett Arnold fiában adta meg a nelkülözhetetlen istápot, a kinek meghivására az édes anya szül. Szmrecsányi Arzénia, két leány- és egy fiugyermekével 1847-ben Pozsonyba költözött, a hol Arnold akkor mint báró Mednyánszky Dénes nevelésének vezetője, ennek özvegy edes anyja *Majláth grófnő* családjával együtt lakásolt, s mert járandosagát teljes ellátás is képezé, a keszpenzbeli tiszteletdijat, a könyv- és irodalomra szánt rovat fedezése után, majdnem egeszen nélkülözhetè. S mire tudta volna ezt a nemes erzelmektől hevülő ifju másra fordítani, mint arra, hogy ezzel édes anyja- és testvéreinek életfentartását a lehetőség végső határáig biztositsa!

Történt pedig, hogy én, mint néhai idősb gróf Apponyi György meghivott titkara, ugyanazon evben s az ezt követőben is szintén pozsonyi lakos s igy a hires 47/48-iki országgyülesnek egész tartama alatt végig szemlelő tanuja lehettem, és nagy örömemre szolgált, hogy egyreszt Arnoldéval, (ki a »*Magyar Mythologia*« megirása után vette fel az Ipolyi nevet) mint a korponai gymnasium minus-ban egykori iskolatársammal mindennap találkozhatam és irodalmi terveinket együtt szőhettük, fonhattuk; másreszt, hogy a Pozsonyba felköltözött Stummer-család kellemes körében, melynek központját maga a szellemes özvegy anya és már felserdült szép leánya (Auguszta) képezék, szintén csaknem naponta megjelenhettem, mi nekem annyival vonzóbb üdülést szerzett, mert az én bőlcsőm is Hontban ringott, s szüleink és családaink lakhelyét és birtokát (Nyéken meg Ipolykeszihen) csak egy felórai távköz választa egymástól. De én a Stummer-családot még későbbi, korponai lakásuk idejéből is jól ismervén, ezen emlékek a köztünk való bizalmas erintkezest csaknem a rokoni kapcsolat szinvonaláru emelék.

Egyebiránt ez a derek család, a Végzetnek reá sulyosodott oly nehéz csapasai daczára, s az előtt megszokott jólét- és kényelemnek kényszerü nélkülözése mellett is az ő kedélyes temperamentumát soha le nem vetkőzte, és soha a sorsnak vas-ugaja által magát a csüggedésig legyőzöttnek el nem ismeré, sem ezen kellemes körben, melyet az anyan kivül a már fennebb emlitett fiatal Auguszta kisasszony, valamint a 8 éves Mariska és 15 éves Gyuri alkottak, panaszhangjai nem hallatszottak, de sőt mindig a legteljesebb jó kedv, tréfák és magából a kedvezőtlen helyzet satirájából meritett szellemes aperyük élénkitek a másfel szük szobanyi üriből állo egyszerü lakást, melyhez még egy, a cseléd elhelyezésére is szolgáló kis konyha csatlakozott, s épen én nem tágitottam, parolát csaptunk, hogy enyém lesz a leány az új borra, csak még a nyáron maradjak veszteg, azért is holnap lesz az eskürőnk és megtisztelem becses úri személyét, ne essék terhére eljönni (bár má' itt volna!), mivelhogy Julcsa is bizodalmas nagy jó Uramat óhajtja násznagynak, ha Isten jóvoltából a bőles tanácsadása már összeszerzett bennünket. Szeretettel várjuk és vagyok bizodalmas nagy jó Uramnak — szives szolgája Jancsi bojtár s. k. (Demetertől fogva pedig kisszámadó).“

Gábor bácsi jót nevetett a levél naivságán, de ennyi együgyü jószivüségnek nem tudott ellentállni, — miként egy szentivánéji álom tünt fel emlékében a karancsi kirándulás is és óhajtotta a folytatását: fogatott, pakkolt; és ment, senki sem tudta, hova.

Sötétedni kezdett már, mikor a kisszámadó fia megrántotta a kocsis kabátújját: „itt fordüljon be bácsi", a tágas udvarú juhászházra mutatva.

Gábor bácsi fogadtatása azonban nem felelt meg a várakozásnak, — Julcsa egyedül jött eléje, csak úgy találomra, mert nem látta eddig, a házból pedig az öreg számadónak nem éppen nyájas szavai hallatszának ki: üri násznagy kell neked? Az bizony, sistergős istennyila, — én meg, apátok, kullogjak a cséklyelábú Bado Menyhért komámmal, — de„biz' abból nem esztek . . .

'Csés jó estét! — Nyitott be Gábor bácsi az első szobába, melyet Julcsa mutatott neki s honnét az előbbi szavak hallatszottak, — talán bizony nem is jó helyre kerültem?

De bizony jó helyen jár, — nagy uram, sietett felelni Jancsi, mialatt a bundát leemelte válláról, — Isten hozta, — tessék helyet foglalni.

Magam is azt mondom, — folytatá komoran az apjok, — hogy Isten hozta szerencsésen; sirvesen is látom a tekintetes urat vendégnek, — de bizony egy kis fenakadásunk van.

Talán én miattam, hiszen még visszafordúlhatok.

Ne úgy tessék azt venni, hanem hát az a dolog sora, hogy ha már ez a gyerek elviszi Julcsa leányomat, akkor az én házam üresen marad, — asszony nélkül pedig pusztulásnak indúl a gazdaság, meg az egyedül való élet is tiszta keserüség, — mit volt mit tenni, én is gazdasz-

TÁRCZA.

A naplójegyzet.

(Elbeszélés.) (Vége.)

Ebben meg már neked van igazad, de még igy is meg van az útja-módja . . .

Azt szeretném én tudni.

Figyelj, megmondom. Kéresd meg őt, vedd el feleségül, akkor aztán senkisem tilthatja, hogy a feleséged utánad jöjjön, — rosz néven sem vehetik neki.

A fiú nagyot nézett, elgondolkozott, majd hirtelen talpra ugrott és szólt: ideje lesz megtekinteni a jószágot is.

Ezzel ért véget a párbeszéd, aztán szótlanúl mentek a nyájhoz; nem volt semmi baj, hiszen azt ügyis jelentette volna a Bodri s amint Jancsi ennek is kiadta a kenyérporczióját s apró tehér fogai közö nyujtotta a magával hozott szalonnabőrt, indúltak tovább a hegygerinczekre.

Először megtekintették a déli csúcson álló kápolnafalat, melyről az a néphit, hogy valami kevély úr épittette, de mivel az ajtó fölé a saját nevét vésette márványba és csak a saját dicsőségét kereste benne, nem az Istenét, nem birta azt felépittetni soha, mert éjjel mindig leomlott, amit nappal felraktak s emberemlékezet óta úgy áll félen. A közellevő falvakból mégis feljár oda a nép búcsúkra, mivel egy későbbi kegyes földesúr feszületet állittatott eléje.

Gábor bácsit emez elátkozott állapot sem riasztotta vissza, hogy a törmellékes falra fel ne kapaszkodjék s távcsövét végig ne jártassa a Vértes alján csillámló Duna tükrén, amit szép, tiszta időben éles szem messzelátó üveg nélkül is kivehet, valamint a szentendrei tehér házsort, sőt még a Gellért- és Jánoshegy körvonalait is. Ezután nem kis fáradsággal feljutottak a közepső gerincz legmagasabb pontján álló „filagóriához", sőt még ennek a megfczezett triangularis jelző kupnak is a tetejére másztak, hogy nyugát felé betekintsék a tiszta verőfényben nező Ipolyvölgyet, északon pedig a még nagyrészt hóval boritott zólyomi hegyeket s még felebb a Tátra legszebb pontját, a Lomniczi csúcsot üdvözöljék pillantásukkal.

Gábor bácsi teljesen meg volt elégedve; úgy örült a kirándulás sikerének, mint a gyermek. Kalauzának hálásan rázta meg jobbját s azzal vált el tőle, hogy megrendelt nála tizenkét aludttejes meg egy vadászkanalat, ki is fizette az árát háromszorosan és a lapujtói oldalon leballagott a hegyről, — a faluban kocsit fogadott s igy is csak késő este ért haza, hol már aggodalommal várták.

Gábor bácsinak kedves emlékében maradt e kirándulás, várta is a kanalakat, miket Jancsi két hétre igért, hogy azok szétosztásánál majd elmondja úti kalandját is, azonban elmúlt egy hónap, elmúlt a másik, de a kanalak nem érkeztek — lassan meg is feledkezett rólok s igy az elbeszélés is elmaradt. Gábor bácsi folytatta előbbi életmódját, mihez titokban csak az járúlt, hogy kezdte figyelemmel kisérni öcsesének a gazdálkodási módját, mert sikeresnek találta azt, pedig a gazdaságban épügy a siker szerzi meg az elismerést, miként a háborúban, mikor látta, hogy a mocsarak helyén hoglyákban áll a szép takarmány, — az előbb hamvas szinü kopár dombokat zöldre festik a gondosan ápolt facsemeték — és a pirosas kalászú tiszai búzaszál csaknem megroppan a saját súlya alatt: lehetetlen volt elégülten el nem gondolnia, hogy mégis csak értelmes kezekre bizta a gazdaságot . . .

Csípős őszi szél tördelte már a lombtalan fák galyait, el-elkapva a még mindig zakatoló cséplőgép éles füttyét, meg a „páter-nószter" egyhangú mormolását, midőn az újra divatba jött zöld kályha mellett olvasgató Gábor bácsinak valami gyalogpóstát jelentettek be, aki sürgősen kivánt vele beszélni: a kis számadó fia volt, hozva a rég elfeledett kanalakat, meg a következő tartalmú levelet: „Bizodalmas nagy jó Uram! Röstellem a dolgot, hogy így elkéstem a kanalakkal, de bizodalmas nagy jó Uram volt az oka, mert megfogadtam a jó tanácsát, az öregszámadó meg nem akarta ideadni a Julcsát, amire én nagyon elbúsúltam magamat, — majd jobban kibeszélem szóval, — aztán pedig ő kigyelme ijedt meg, mikor azt mondtam, hogy világnak megyek, vagy felkötöm magamat a legnagyobb fára, — háromszor is utánam jött a mivel

ez a tót parasztlányka képében ott sürgölődő, meglehetősen borzas fruska kapta most a házi urnőtől a szigoru parancsot, hogy este 7 órakor tüzet rakjon és a vacsorát hozzá feltegye, ne mulaszsza azonban el a leggondosabban vigyázni, hogy mihelyt a főzemény forrni kezd, az edényeket azonnal levegye a tüzről, nehogy a folyadéktartalom kifusson. «Jól megértetted Marka mit mondtam?» Igen is jól panyurodzená (azaz tekintetes asszony, mert hisz akkor még előkelő urnők se nagyságoltatták magukat, nem ugy mint ma a nagy demokrata-világban, midőn a legutolsó szatócsné is a nagyságos czimet igényli).

A jó Stummerné háziasszonyi teendőjét igy rendbe hozván, sietett az elfogadó teremben zajgó társaságban, melynek tagjai közé Arnold és én tartozánk, a maga helyét elfoglalni, s most arról volt szó: hogyan találjunk valami jó tréfára alkalmat nyujtó themát, melyet a sarkasmushoz nagyon is értő gyorsesző Gusztika rögtön mint kész anyagot tárt elé s a feladat az volt, hogy Gyuri készitsen 10 perez alatt irásba foglalt spanzezettit azon ételekből, melyek iránt ő legmelegebb rokonszenvvel viseltetik. És csakugyan a 10 perez még el sem mult, midőn Gyuri az ő kész operatumát a társaságnak bemutatta, s a melynek élén a Nro 1. alatt a malaczpörkölt, a Nro 2. alatt a töpörtös turós csusza tündökölt, csakis a 3-ik ponttal kezdve foglaltak aztán helyet a majonnezek és pulyka- meg fáczán-szültek a fogassal és tartármártással. Gyuri ugyanis practice vette a dolgot, jól tudván, hogy ama «hogulhoz» tartozó különlegességek ugy sem volnának megszerezhetők, holott a szerényebb házi konyha termékeinek előállitása esetleg még nem tartoznék a lehetetlenségek közé; a mely véleményt az egész társaság magáéva tette, és Gyurit az ő szakács-talentumáért lelkesen megtapsolta. Ugyde ezen örvendetesen zajgó zsivajba a konyhácska tájairól egy mindenen keresztülsüvitó éles sikoltás vegyült, melynek megerthető tartalmát ezen egyetlen szocska képezé: «kipő kipő!» azaz kifut. Ez a veszedelem pedig csakis onnan keletkezhetett, hogy a kis tót leány erdeklődvén a szobában zajosan folyó vig mulatozás iránt, a bögrének és serpenyűnek hátat fordított, és csak akkor mérsékelte kiváncsiságát, midőn a Gyurit ünneplő tapsok és éljenzések végét érték, de képzelhető az ő megrémülése a tulbuzgó tartalom kifutása felett, melynek rá nézve kettős, egyaránt szomoru eredménye lehetett, az egyik az, hogy bizonyos volt, miszerint szidást kap; a másik pedig, hogy a leves-kifutás arányában az ő estelije is szükebb korlátok közé szorul. Ugyde ennek a kétségbecsetten felsivitó hangnak a komikuma a különben is vig kedélyre hangolt társaság kacazjrohamát egész az extasisig fokozta, csakis a Gyuri vidám hangulata csappant meg egy kissé, a kinek diákos jó gyomra az ilyen dolgokban a tréfát nem értette; hanem ma épen ez a kis incidens reparálta meg a bajt, amennyiben Arnold, a szomszédházbeli fogadóban a Gyuri leibspajzzát képező czikkeket rendelte meg számára mélto kárpótlásul.

Ime egy csekély episod a szellemes család és az oly monumentális nagysággá fejlődött férfiu szerény hazias köréből, mely az ót magasztos pályáján körül folyó glória fényéből semmit le nem von, s a melyre, későbbi találkozásaink alkalmával ha a tót kis leány katasztrófája esetleg szóba került, — mindig jóizü mosolylyal emlékezett vissza.

Pajor István.

---

szonyt kerestem a házhoz, ez pedig tisztesség útján csak hites feleség lehet; most hát kettős nászt fogunk ülni és én Bado Menyhért komámat szólítottam fel násznagynak, el is jön; ez a nyápicz meg olyan magosra kapaszkodik, hogy úri rendet keres — és az nincs a maga rendjén.

Ha-ha-ha, — nevetett fel Gábor úr, — hát ez a nagy fenakadás? Bizony kár volt tépelődni rajta, — hát nem lehetek én kelmednek is a násznagya, épügy, mint a vejéé, avagy Bado Menyhért koma nem lehet-e násznagya a lányának is? — Két nász, két násznagy, mind a kettőn egyformán!

Az öregszámadó homlokára ütött az öklével és Janesira nézett: hát nem juthatott ez neked eszedbe?

Aztán jót nevettek mindnyájan a dolgon, mignem Julcsa párolgó tálban hozta be a jó illatú tokányt s megvacsoráltak vidám beszélgetés közt, korczcintottak is sárűen, végül lefeküdtek az úri násznagyot olyan tornyos ágyba, mintha ő lett volna a menyasszony és elteltek magokat is mindnyájan a holnapi örömünnepre . . .

Másnap tizenegy órakor alig fért be a kettős nász népe a templomba, annyian gyültek össze a tiszteletőkre, az eskűvő után pedig messze vidékre szóló lakzit laktak az öregszámadó házánál kivilágos kivirradtig s folytatták azt a földesűr lakában ismét hajnalhasadásig, aki jó barátja volt Gábor bácsinak és a viszontlátás örömére hirtelen összetoborzotta a környék minden jóravaló emberét . . .

Még zúgott a feje Gábor bácsinak, mikor negyednap reggel korsira ült, előbb az érthetetlen jegyzetet róva naplókönyvébe, ami nem jelent sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy november 20-án Karancs-Apátiban kettős menyegzőn volt násznagy és határtalanul jól mulatott.

*

Hogy pedig a naplójegyzetnek ez az értelme és nem más, sejthető volt már a feljegyzés külső alakjából is, hiszen első pillantra meglátszott rajta, hogy mámoros fő diktálta, reszkető kéznek . . .

R.

(Losonczi hirek.)

— *Visszaemlékezés a felügyelői szavazásra.* Erre nézve a következőket irja levelezőnk: Multkor csak a puszta eredményt irtam meg. Mivel ez ügy itt nálunk kisebb-nagyobb hullámveréssel máig is fentartja magát s mivel a „Losonczi Hirlap" azt a megjegyzést tette, hogy a nagy többséget Láng a Laszkáry-párt minden erőlködésének daczára nyerte meg; nem lévén az itteni ev. egyháznak tagja, utána jártam annak, hogy tudomást szerezzek, miből állott a Laszkáry-partnak erőkifejtése. Mindenütt, de különösen a kerekasztalnál hallottam Thaisz állami tanitóképezdei tanárt magasztalni, mint a ki a gőzmalom tisztjeit s ezekkel annak munkásait szerezte meg a Láng ügyének. Továbbá azt az eljárást is hallottam dicsérőleg emliteni, a melynek folytán a szegények háza emberei is bevonattak, holott ezek — ugy mond — szavazattal se birnak, de a többségel látszólag meg is nőveltek. Az özvegyek részéről vett meghatalmazások is nem csekély tényezők voltak a lelkesedés emelésében. De a mivel a Laszkáry-párt mozgalmáról mit sem hallottam, ezekre nézve Bogdán orvost kérdeztem ki, aki ezt mondá, hogy ők mit sem tettek, miután a pap felkérte, hogy ne gondoljanak erre, miszerint az egyháztanács leszavaztassék, mivel ez által beláthatlan zavarok keletkezhetnének az egyházban. Elég, ha tudja a Laszkáry-párt, hogy itt is vannak, a kik vele lelkesednek. Különben Prónay, Beniczky, Csonka és sok mások megmutatták volna, hogy kinek erősebb a pártja. Hallottam e pártbeliek részéről azt is, hogy hasztalan volt az egyháztagok névjegyzékének felmutatása a Láng-pártiak részéről; mert az egyházi törvények szerint csak az a szavazó, a ki fizet és mivel a szavazatra jogositottak nem voltak ez alkalomra összeirva és jegyzékök nem volt közszemlére téve, ez alapon a választás nem is lett volna törvényesen megtartható. Azt tehát meg is lehetett volna semmisiteni. De — ugy mond — legyen nekik, — azért mienk lesz a végleges diadal. Ebből látszik, hogy az itteni mindkét párt bizalma teljesen erős a kedvező eredmény iránt.

— *Halálozás.* Özv. Alitisz Andrásné, szül. Alitisz Róza asszonyt temettük e hó 20-án Siden, mely hozzánk szomszédforgalmu állomás. Ezen közelségnél fogva is, de meg, mivel az Alitisz-családnak határunkban birtokai, városunkban házai voltak — annak tagjai állandó viszonyban állottak hozzánk s rendes látogatóink voltak. A temetés alkalmából többen fejeztük ki részvétünket megjelenésünk által, s még többen lettünk volna ott, ha a szakadó eső nem tartott volna vissza sokakat az utrakeléstől. A megboldogult csak 43 éves volt s erőteljes kinövése és szerény életmódja daczára gége-sorvadás vetett véget életének. Az osgyáni ev. pap megható beszédet mondott felette. Halálát rokonain, ismerősein kivül egyetlen leánya, Anna, gyászolja, a ki Herman Elemer honvédtiszthelyettesnek jegyese. — Városunkban pedig Kurovszky Lajos, a ki egy gőzmalomnak tulajdonosa volt, mely gőzmalom a néhai Tugár végén állott. E szorgalmas iparos is gége-sorvadásban mult ki, gyászoló családot hagyván hátra. — Lényabánya is egy gyászos esetnek volt e napokban színhelye. Az ottani állomásfőnök Kirner Gyula szivszélhüdés folytán mult ki.

— *Requiem.* Schopper György, rozsnyói püspökért a requiemet, annak helyettese, épen György-napra rendelte el, mely itt is ünnepélyesen tartatott meg.

— *Elmaradt szini előadás* a mult vasárnapra lett halasztva, ez alkalommal csakugyan meg lett tartva a szokott sikerrel. A darab czime: „A vén bakancsos és fia a huszár". Az előadást reggelig tartó táncmulatság követte.

Hirek és különfélék.

Gróf Zichy Ferencz senior kir. főtárnokmester úr április 22-én a reggeli vonattal utazott el Balassa-Gyarmaton át seniorialis birtokairól. Érdekes az a levél, melynek kapcsán az általa megajándékozott és kitüntetett tanitóknak az 50—50 forint jutalomdijat megküldötte. Ő excellentiája levele igy hangzik:

«Tisztelt Tanitó úr!»

Midőn a senioratusbani elődeim nyomdokaiban járni óhajtván, azt határoztam, hogy vallás-különbség nélkül 10 tanitót egyenkint 50 frttal fogok megajándékozni, kik az ifjuságnak nemcsak vallás-erkölcsi nevelésében sikerrel fáradoztak, hanem egyuttal különösen a magyar nyelv terjesztésére kiváló gondot forditottak s miután ezen szándékomat végre is hajtottam, csakhamar arra az örvendetes tapasztalásra jutottam, hogy az elvetett mag már rövid idő alatt meghozta gyümölcsét. — Ezen kedvező eredmény által bátoritva, a jutalmazásnak ezt a módját ez évben is folytatni kivánván, ezimed felsőbbségem által értesülvén, hogy az ifjuság tanitásában és nevelésében is buzgón működik, egyszersmind édes magyar nyelvünk terjesztésében is szép sikerrel fáradozik, az 50 frtnyi jutalmat ezennel átnyujtom, maradván tisztelettel

Zsély, 1895. április 22.

Gróf Zichy Ferencz, senior.

Ide jegyezzük továbbá, hogy a megjutalmazottak között hat katholikus és négy ág. ev. tanitó és pedig: Moczonay Mihály (zahorai), Péter János (gutai), Zsáry Lajos (lesti), Galát Samuel (lónyabányai), Auguszt Elek (cselői), Bedroghy Mihály (b.-gyarmati), Argay János (kisujfalusi), Fajtlik Antal (erdőmegi), Pergő József (vadkerti) és Szokoly István busni neptanitó. — Senior ő excellenciája ugyanez alkalommal a *málnapataki* evang. templom kijavitásához is száz forinttal járult.

Dr. Pulszky Agost úr tegnap április hó 27-én B.-Gyarmaton időzött s elnöklete alatt megtartattak a könyvnyomdaröszvénytársaság lapbizottsági és igazgatósági ülései, melyeken a vidéki bizottsági tagok közül Ruszinkó Antal, Szontagh Antal és Veres Ernő urak vettek részt. Az üléseken úgy lapunk, mint a részvénytársaság ügyei érdekében fontos határozatok hozattak.

György napján április 24-én a vármegyei árvaszék és tiszti ügyészség testületileg tisztelgett Pongrácz György árvaszéki ülnöknél. A derék férfiút ezenkivül számos megtiszteltetés érte nemcsak itteni, de távirati üdvözlések által távoli tisztelői részéről is.

Dr. Jankovich György, kir. tanfelügyelő urat, ki széles kiterjedésü ismereteinél fogva a tanügynek nagy szolgálatokat tesz s ki előzékenységével az egész vármegye müvelt közönségének rokonszenvét birja, névünnepe alkalmából, úgy a magasb körökből, mint az egyes tanitótestületek s tanitóság köréből számosan üdvözölték.

Laszkáry Gyula urra, mint a dunánineni ev. egyházkerület felügyelő jelöltjére, április 1-én a f.-asztregovai egyház szavazott és pedig egyhangulag és nagy lelkesedéssel. Szennán, Nagy-Lamon szintén reá fognak szavazni.

Gyászhir. A b.-gyarmati kir. törvényszéket és biróságot mély gyász érte *Kleyn János* kir. törvszéki biró urnak f. április hó 23-án bekövetkezett halálával. Nem egészen váratlanul jött e haláleset, mert az immár néhai barátunk aggasztó betegsége nehány hónap óta tart, és mégis mindannyiunkat igen fájdalmasan lepett meg a katasztrófa bekövetkezése; sajnáltuk és fájlaltuk ugyanis, hogy e szeli lelkü, müvelt férfiú örökre itt hagyott, bennünket. Mint biró 30 évig működött közmegelégedésre; csendes természete és conciliáns modora folytán ellensége e téren sem akadt. A családi életben szintén példás viseletet tanusitott, s béken türte a sors azon csapását, mely őt egyetlen fiától ezelőtt 18 évvel megfosztotta. Temetésén, melyet fő Hottovinszky Károly esperes plebános úr nagy segédlettel végzett, ott volt a város apraja-nagyja; az összes hatóságok és főleg kartársai; koporsóját pedig a ragaszkodó kegyelet jeléül számos koszoru boritotta. Igy láttuk a mély bánatba merült özvegy koszorúját e felirattal: «Felejthetlen jó férjének», — a Melicher-családét: «Az igaz barátnak!» — A b.-gyarmati kir. törvényszék, járásbiróság és ügyészséget: «Szeretett kartársának!» Özv. Kövy Tivadarné és Baintner Ilona: Tiszteletök jeléül.» — Baintner Otto: «Régi jó barátomnak.» — Kleyn Károly koszorúja e felirattal: «Gyászoló fivéred és családja.» — Kacskovits Jenő és családja: «Tiszteletük jeléül!» Id. Farkas Ferencz: «Őszinte részvéttel.» Özv. Markovits Ödönné: «Tiszteletle jeléül!» — A Sipler-család: «Szeretett sógoruknak!» Fáy Sándor és családja s ifj. Farkas Ferencz és családja, külön-külön: «Tiszelet jeléül!» — Végre ide iktatjuk az elhunytról kiadott családi gyászjelentést, mely igy hangzik: «Özv. Kleyn Janosné szül. Sipler Franciska, Kleyn Károly és Ferencz úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében bánatos szivvel jelentik a felejthetetlen férj-, a legjobb fivér- és rokonnak: Kleyn János úrnak, b.-gyarmati kir. törvszéki birónak 30 évi fáradhatatlan birói működése után, élte 63., boldog házasága 25. évében f. hó 23-án, reggeli 6 órakor, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei a róm. kath. egyház szertartásai szerint f. évi április hó 25-én d.-u. 4 órakor lakásán történendő beszentelés után fognak a helybeli sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő sz. miseáldozat pedig 26-án reggel 8 órakor fog a Mindenhatónak bemutattatni. B.-Gyarmat, 1895. április hó 23. Örök béke legyen áldott porai fölött.»

Templomi remek zene. Lapunk mult számából tévedés folytán maradt ki egy kulturális szép mozzanat fölemlitése, melyszerint városunk két szülöttje: dr. *Elheniczky Emil* és ifj. *Farkas Ferencz* urak, kik saját kitünően ellátott hivatásuk mellett a zenemüvészetben is nagy jártassággal birnak, husvét hétfőjén a balassa-gyarmati róm. kath. templomban mise alatt physharmoniumon (Elheniczky) és hegedün (Farkas) Gounod Károly hirneves „Ave Mária"-ját adták elő. A finom árnyalatu játék nagyban emelte a mitsem sejtő közönség áhitatát.

Schuster Constantin váczi püspök úr ő nagyméltósága a keszegi róm. kath. templom orgona-alapjára 30 frtot adományozott s megigérte, hogy a roskadozó templomi karzatot saját költségén helyreállittatni fogja.

A N. V. Museum választmánya, mint már lapunk mult számában is jeleztük, — április 20-án tartá ülését Scitovszky János alelnök úr elnöklete alatt, melynek jelentőségét főleg az is emelte, hogy a választmány több érdemes tagján kivül Nagy Iván tudósunk is résztvett az ülésen s támogatá bölcs tanácsaival a napirendre került tárgyakat, melyek a május hó 14-ikére kitüzött közgyülésre előkészittettek. Az ülésen Áninger László úr előterjesztette 1893. és 1894. évi számadásait, melyek 1097 frt bevétellel és 1060 frt kiadással s 37 frt pénzmaradványnyal zárattak le. A buzgó pénztárnok úr számadásai példás rendben találtattak, s épen ezért is sajnálattal vette a választmány, hogy Áninger úr állásáról leköszönni kiván s leköszönését többszöri felkérés daczára visszavonni nem akarja. Az uj alapszabályok sokszorositani s kiosztani határoztattak. Elhatározta továbbá a választmány, hogy az egyesület házára felvett 6000 frtnyi kölcsön kamatainak lehető leszállitása iránt kérvény intéztessék a b.-gyarmati takarékpénztár igazgatóságához s alapos a remény, hogy a jelzett intézet igazgatósága, áthatva a N. V. Museum kulturális törekvései- és czéljaitól, a kérelemnek helyt fog adni. — Köszönő feliratot intéz továbbá a vármegyéhez a 10 ezer frtos alapitványért, melyet a millenniás költségből megszavazni szives volt. Az országháznak Ghyczy-féle könyvtárából Balás Antal képviselőnk utánjárása folytán s ide 16 szekrényben érkezett 3300 kötet könyv elhelyezése nem csekély gondot ad a választmánynak. A könyvtár rendezését Nagy Iván ur volt szives magára vállalni s ő fog adni arra nézve is javaslatot, hogy a roppant tömeg könyv hol és miként helyeztessék el. — Fontos feladatát képezte a választmánynak az is, hogy a tagok számát szaporitsa. E czélból felkéri gr. Degenfeld Lajos főispán úr méltóságát, mint az egyesület ügybuzgó elnökét, hogy taggyüjtő iveket elvállalni s ezeket az iveket általa kiszemelt és felkért hölgyek közötti kiosztani sziveskedjék. A taggyüjtést Vannay Ignácz úr is szives volt magára vállalni. Baloghy Dezső az igazgatói állásról szintén visszavonulni akart, de látván azon bizalmat, mely iránta minden oldalról megnyilatkozott, elhatározását az igazgató-

választmány nagy örömére megváltoztatta. Végül miután köszönet szavaztatott az egyesület ügyburgó tisztikarának, az ülés közel 3 órai tanácskozás után feloszlatott.

Hymen *Párducz* Árpád, lónyabányai pénztárnok április 23-án vezette oltárhoz Dobroczon Holles Erzsikét, Holles Danó dobroczi ev. lelkész kedves leányát. — *Grósz* Herman, budapesti iparcs április 24-én tartotta esküvőjét B.-Gyarmaton Heksch Hermina kisasszonynyal, Heksch Salamon szép leányával. — *Vályi* László, a b.-gyarmati kir. törvényszék segédtelekkönyvvezetője eljegyezte Balogby Mariska kisasszonyt, Balogby Gyula városi tisztviselő szeretetreméltó szép leányát. — *Palovics* Antal vármegyei pénztári díjnok jegyet váltott B.-Gyarmaton Polónyi Erzsébet kisasszonynyal.

A katonai főosorozás B.-Gyarmaton a sorozó járásra kiterjedőleg április 22-től kezdve négy napon át tartott. A sorozó bizottság polgári elnöke Scitovszky János alispán, a közös hadseregé Molnár Zsigmond cs. és kir. őrnagy, a kir. honvédségé Schneider József százados volt; orvosokul fungáltak: dr. Kacskovits Gyula és dr. Feledi Ferencz megyei tiszti főorvosok; dr. Róth Samu és dr. Chalaupeck József ezredorvosok; sorozó főtisztek voltak Fenyves Jákó kir. honv. főhadnagy és Károlyi Károly cs. és kir. hadnagy. Mondhatni katonás pontossággal ellátta az egész sorozást Baintner Arnold járási főszolgabíró, az ő kipróbált községi birái és jegyzői karával s támogatva a főszolgabírói hivatal több alkalmazottja, valamint B.-Gyarmat egész előljárósága által. Ment is aztán a dolog, mint a karikacsapás. Az alispán úr mellett felváltva időközönként, mint vármegyei küldöttségi tagok működtek: Fáy Árpád, Szabó János és Sztranyavszky Géza urak. A sorozó helyiség is kitűnőnek mondható B.-Gyarmaton, mert a városháza minden nélkülözhető helyiségeivel rendelkezésre bocsáttatván, aránylag nagy kényelmet nyujt úgy a bizottságnak, mint szintén a véradójuk lerovása végett felhivott derék ifjúságnak. Szándékosan használtuk a «derék» jelzőt, mert a sorozás ez évi eredménye a b.-gyarmati járásban teljesen kielégítő volt, különösen pedig kitűntek a balassagyarmati illetőségű ifjak. Állítanó volt összesen 620 egyén, ezek közül távollévő volt 49; az előállított 571-ből besoroztatott összesen 157 és ugyan a közös hadsereg részére ujoncz 129, póttartalékos 16; a kir honvédség részére ujoncz 5, póttartalékos 7. — Mely állományból a b.-gyarmati illetőségűek 39 tekintélyes contingenst szolgáltattak. Méltó, hogy neveiket ide jegyezzük. Mint első korosztálybeliek beváltak: Kolbányi József, Weisz Arnold, Bárány István, Weisz Jakab, Révész Sándor, Raisz Ignácz, Fabriczy János, Titiri Gusztáv, Szmrzsik István, Puchoven Pál, Weisz József, Stefka József, Sóri Márton, Reucsán János, Róth Lajos, Paczolay László, Kálmán Ábrahám, Weisz Lipót, Siketi István, Pauló János, Szendrő Ottmár, Jónás Izsák, Szmrzsik Pál, Doman Fülop, Farkas Aladár és Ambrózy Gyula. — A második korosztályból: Loderer András, Ungár Vilmos, Vallesz Zacharias, Streisinger Adolf és Vass Béla. — A 3-ik korosztálybol: Czinner Jakab, Urgulya Mihály, Füller Rezső, Vagner Gyula, Weszelovszki Lajos, Pletrich Béla és Bertán Lajos. — A Szendrő testvérek közül a most besorozott joghallgató már a harmadik katona, hasonlokép a Loderer András is két bátyját követi a hadseregbe. Feljegyezzük végül, hogy a sorozóbizottság tagjait az első és második napon az alispán úr, a harmadik napon pedig a főszolgabíró úr hivta meg vendégszerető asztalához. A sorozás befejeztével a katonaság is elismerőleg nyilatkozott a B.-Gyarmaton tapasztalt rendről; az alispán úr pedig köszönetet szavazott a város közönsége képviseletében az előljárósáknak, a mindenkor díjtalanúl átengedett helyiségekért.

Vasuti hir. Mint biztos forrásból értesültünk, az aszód—b.-gyarmat—losonczi vasutra nézve az engedély iránti kérvény s az ennek alapján már megszövegezett törvényjavaslat már a mult hét csütörtök napján került a minisztertanács elé, honnan ó Felségéhez felterjesztetik, úgy, hogy a javaslatot még május havában fogják tárgyalni az országházban.

Névmagyarosítás. Berger Sándor lónyabányai illetőségű, — gömör-panyiti lakos nevét „Bérezi"-re magyarosítá.

Brutalis anya. S.-Tarjánban e napokban vérlázító eset történt. Ugyanis egy vasgyári munkásnő korbáccsal és tüzes vassal verte agyon 7 éves gyermekét. A nép annyira felzúdult az asszony ellen, hogy nyomban meg akarta lynchelni, csak a rendőrség erélyes fellépése mentette meg a bestialis anyát.

Villanyvilágitási részvénytársaság van keletkezőben a haladó S.-Tarjánban, mely mint hirlik, a villanyvilagitast rövid idő alatt be fogja oltrendezni Gratulálunk vármegyénk ezen törekvő jeles városának.

Gazdászat.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósitása.) Mig más években az ünnepek zökeledtével a forgalomnak félig-meddig vége szakadt, ez idén minden magfélének, de különösen vörös lóherének és luczernának folyton nagy kelendősége van és lóheréből az elsőrendű minőségek már némileg szűken vannak. Répamagból az ismertebb fajoknak tartósan jó kereslete van, mindazonáltal a külföldi olcsóbb jegyzések következtében ezen czikk ára nálunk is némileg visszament. Muharmagban a készletek csekély volta miatt számotterő forgalom nem fejlődhetett.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonként Budapesten: Luczerna 48—52 frt — Vörös lóhere 66—70 frt — Muharmag 19—20 frt — Tavaszi bükköny 8½—9 frt — Baltacim 10—10½ frt Répamag eredeti oberndofi 33—35 frt — Répamag utántermés oberndorfi 27—29 fr. — Répa nag eredeti eckendorfi 33—35 frt — Répamag utántermés eckendorfi 23—25 frt.

Felelős szerkesztő: **Horváth Danó.**
Főmunkatárs: **Reményi Károly.**

PÁLYÁZAT.

A szécsényi uradalomban több rendbeli gazdasági épület lévén emelendő, a kőmives- és ácsmunkálatokra ezennel pályázat hirdettetik. A tervek Gottstagh Lajos urnál Szécsényben megtekinthetők s az ajánlatok nála nyujtandók be.

SCHLICK -féle vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság
BUDAPESTEN.
Gyár és irodák: VI. ker., külső váczi-út 29—35. Városi iroda és raktár: Podmaniczky-utcza 14.
Göz- és járgány cséplőkészületek, számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasú ekék, *mélyítő* és *egyetemes acélekék*, eredeti Schlick és Vidats-féle
egyvasú ekék,
talajmívelő eszközök, valamint Schlick-féle szab.
Haladás *sorbavető-gépek.*
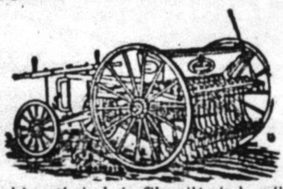
Takarmánykészitő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszáló-gépek, szállitható mezei vasutak stb. — Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Intéző: Báró Podmaniczky Frigyes.
Mérsékelt díjtétel.
Biztosítás jégkár ellen
legelőnyösebben eszközölhető az Adriai Biztositó Társulat védnöksége alatt álló
„Déli jég és viszontbiztosító társulatnál."
Kötvénykiállitási joggal biró főügynökség:
B.-Gyarmaton, hol
tüz-, élet- és baleset-biztosítások is elintéztetnek.
Feledi I., főügynök. *Vajda V.*, titkár.
Méltányos kárrendezés.
Gazdasági egyesületi tagok különös kedvezményekben részesülnek.

„Ne vásároljunk kovácsnál szenet!" Ezt mondja egy régi közmondás.
Ugyanezen találó közmondást vonatkoztathatom és pedig jogosan az én telepemre is, amennyiben csakis egy oly nagyszabású, készpénzzel fizetett óriási árumennyiséggel felszerelt raktár képes üzletfeleinek azt az előnyt nyujtani, hogy vásárlásainál mindenkor jó eredményeket érhet el.

Gyönyörű minták magánvásárlóknak ingyen és bérmentve. Gazdagtartalmú **mintakönyvek**, milyenek **még eddig nem léteztek szabók részére** bérmentetlenül.

Szövetek öltönyökhöz.

Peruvien és **Dosking** a magas kl rus számára. Előirás szerinti szövetek a cs. és kir. **hivatalnokok egyenruháihoz**, valamint hadnagyának, tüzoltók, tornászok, béröltözetek részére; **kelmék teke- és játékasztalokra, kocsik** bevonásához.
A legnagyobb raktár stájer, karintiai, tirol stb lodenekben uri és női használatra eredeti gyári árakon és oly nagy választékban, milyennel 200 versenyző sem képes rendelkezni.
A legnagyobb választék csakis finom és tartós női kendőkben a legdivatosabb szinekben. Mosó szövetek, utazó plédek 4—14 forintig továbbá **szabó-kellékek** (mint ujjbélések, gomfrtlg bok, tük, czérnák, stb.) **Mellényes árú, becsületes, tartós, tiszta gyapjú kelmeárúkat** és nem olcsó **rongyokat**, melyek a **szabók keresetét csonkitják, ajánl:**
Stikarofsky János,
BRÜNN (osztr. Mannchester).
Legnagyobb gyári raktár kelmékben ½ millió frt értékben.
Szétküldés csakis utánvéttellel

ÓVÁS! Ügynökök és házalók rendesen „Stikarofsky árujá" czimkével ellátott szöveteket, kelméket hoznak nagy mennyiségben árúba. Ezen visszaéléssel szemben kijelentem a t. vásárlóknak, hogy én az előbb emlitettekre árúmat semminemű föltételek mellett el nem adom.

652—895. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A b.-gyarmati kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Molnár Felix és Weisz Armin csatlakozott végrehajtatónak, Kasuba György és Szabó Viktor végrehajtást szenvedő elleni 150 és illetőleg 75 o. é. frtnyi tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a b.-gyarmati kir. törvényszék területén lévő Vadkerten fekvő következő ingatlanra az árverést elrendelte: 1. a vadkerti 387. tjkvben Kasuba-György és Szabó Viktor nevére irt I. 1—3. szü 381. népszü házra, bel- és külsőségre a csatolt adóbizonyitvány szerint 222 frtnyi kikiáltási árban; 2. az ugyanazon tjkvi † 3078 a. hrszü dézsmaszőlőre 124 frtos kikiáltási árban; 3. a vadkerti 1293. tjkvben ugyanazok nevére irt I. 489. hrszü fekvőségre 6 frtnyi kikiáltási árban azon hozzáadással, ha Molnár Felix az árverést meg nem tartaná, az Weisz Armin csatlakozott kivánatára 75 frtnyi tőke s járulékainak kielégitése végett megtartandó. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1895. évi május hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor, Vadkert község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpenzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-ső napján 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt B.-Gyarmaton, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1895. február 23-án.

Okolicsányi János, kir. tszéki biró.

Pályázati hirdetmény.

Az «Ipolysági Takarékpénztár» részvénytársaságnál ujonnan rendszeresitett

titkári állásra

ezennel pályázat hirdettetik. Évi javadalmazás 700 frt. Elméleti képesség gyanánt a kereskedelmi középiskola bevégzése kivántatik meg s az ügyviteli szabályok 5. §-a értelmében 1400 frt óvadék.

Továbbá megüresedés folytán egy

számgyakornoki állás

lenne betöltendő évi 400 frt fizetéssel; kereskedelmi iskolát végzettek előnyben részesülnek.

Pályázni kivánók felhivatnak, hogy ezen állások elnyerhetése iránti képesitésüket, biztositéki nyilatkozatukat, eddigi működésüket és erkölcsi előéletüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket

1895-ik évi május hó 1-ig

a részvénytársaság igazgatóságához annyival inkább adják be, mivel a később beérkezők figyelembe nem vétetnek.

A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni.

Ipolyság, 1895. április hó 10-én.

Az «Ipolysági Takarékpénztár» igazgatósága.

Legelő kerestetik.

Három darab csikóm részére, ahol szintén csikók vannak, mostanától őszig legelőt keresek, mely jó minőségü élelmet biztositson, kellő szállásadás és gondozás mellett.

Szives ajánlatokat kérem az ár kitétele mellett **Beyer Károly** családi birtokosnak intézni; u. p. **Szécsény.**

Nyomatott a kiadótulajdonos B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársulat gyorssajtóin.